

LBRIS

We know
books

Ohara Donovetsky

Ceai de zahăr ars

Proze cu femei și gusturi

Un dialog text-imagie

Grafică

Iulia Șchiopu

EDITURA PENTRU ARTĂ ȘI LITERATURĂ
București, 2024

Cuprins

Gutuia	5
Pisica de la etajul 38	8
Brânză cu dulceață	15
Și o să fie bine	20
Castraveți murați și pipi de sparanghel	24
<i>Souk</i> – tablă de materii	30
Dorul trece prin papanăși	34
Baroana și un țipar	38
Prinsă la mijloc (În Orientul Mijlociu – filă de jurnal)	43
Pe cerul-gurii	47
Blestem de noroc	52
Torticolis alb-sidefiu de <i>dulce de leche</i>	59
Un trandafir de Ierihon	63
Doamna Despina, supa de gulii și colecția secretă de dantele	69
Edamame	74

Brioșe, nu madlene	81
Mătăanii și <i>Eau de Cologne</i>	83
Femeia care mirosea a <i>Plafar</i>	91
Natură încă vie cu <i>Toulouse-Lautrec</i>	97
Icre negre și bomboane de ciocolată	101
Briceagul din parc și cartea lui Hopkins	105
Ceci n'est pas un tile, oh	110
Direcția bunicului Rupen	116
Efectul Grimm	123
Chaplin îi zâmbeste Samantei de lână	128
Farben	134
Viața secretă a Ninei	137
Cizmele mov și burta de măgar	145
N-are nicio șansă	148
Fratelia	153
Nemurire cu lapte și ou	158
Mirosul de Penelopă	163
Septembrie cu bergamotă	168

Lista lucrărilor semnate de Iulia Șchiopu prezente în carte:

- pagina 7 - Inner
- pagina 11 - Păpușăreasa
- pagina 17 - Pădurea din vis
- pagina 21 - Luna verde
- pagina 27 - Apotheque
- pagina 31 - Zestre
- pagina 35 - Anotimpuri
- pagina 41 - Norii
- pagina 45 - Blue Hour
- pagina 49 - Păpușa rusească
- pagina 55 - Far
- pagina 61 - Lumile
- pagina 65 - Love Letter
- pagina 71 - Seria IELE I
- pagina 77 - Music
- pagina 81 - Jocul
- pagina 87 - Negustoreasa de visuri
- pagina 93 - Gemstones
- pagina 99 - Între mine și mine e tot mai departe
- pagina 103 - Clipa
- pagina 107 - Postcards from the Past
- pagina 113 - Secundele
- pagina 119 - Panes et circenses
- pagina 125 - Cetatea verde
- pagina 131 - Seria IELE IV
- pagina 135 - Avioane de hârtie
- pagina 141 - Seria IELE II
- pagina 147 - Generația cu cheia la gât
- pagina 151 - Jocul
- pagina 155 - Luna
- pagina 161 - Apa
- pagina 165 - Red Leaf
- pagina 169 - Cage

Gutuia

Una dintre cele mai vechi amintiri

(...) pe peronul gării, seara, așteptând o mătușă de la București. Lume multă. Aveam un corn, pe care nu îndrăzneam să-l mănânc, atât mi se părea de prodigios, și-l păstram în mână, privindu-l, proclamându-l, laudându-mă că-l am. Când intră trenul în gară, grupul nostru începu să se agite, și rămân o clipă singur. Din nevăzut, izbucnește un băiețuș de cinci-șase ani, îmi smulge cornul, mă privește o clipă, zâmbind, duce cornul la gură și dispare. Am fost atât de surprins, încât am amuțit, paralizat, parcă mi se revelase puterea monstruoasă a iscusimii și îndrăzelii. (Mircea Eliade, Memorii)

Nu e toamnă să nu-mi amintesc povestea cu gutuia. O știu de la mama, dar e despre tata. Se făcea că tata era tânăr, încă în liceu, când a primit de la părinți un pachet cu te miri ce, dar și cu câteva gutui din grădina casei. Mai mici, mai mari, mai coapte sau mai crude, cum se nimeriseră. Tata le-a înșirat pe pervazul ferestrei. Cu atenție și metodă, în ordine crescătoare după mărime și înfățișare. Ajunsă aici cu amintirea, povestașa de mama punea de la ea amănunte despre cum le așezase tata, despre cum îi plăcea lui să le vadă înșirate la fereastră și cum

se bucura să le aibă cât mai mult timp acolo. *Îți dai seama cât de frumos mirosea în cameră?*, se mira mama. *Nu știm dacă lui chiar îi plăceau gutuile*, aici mama se strâmba un pic, *când nu sunt bine coapte, au gustul ăla care-ți face gura pungă, dar el le mânca cu sârg, dar mai mult din dor de casă.*

Ne imaginam împreună cum din când în când alegea o gutuie și o mânca tăind-o ca pe-un pepene în felii lunguiețe, cu un gest pe care îl avea și tatăl lui (și bunicul meu), și pe care amândoi îl vor face și pentru mine ani mai târziu, după ce voi fi venit pe lume, cu aceeași lentoare ritualică în fața căreia nici nu mă mai interesa ce gust avea gutuia. Tata le-a mâncat întâi pe cele mici și pricajite, deseori fade și uneori viermănoase de fel, pentru că, firește, pe cele mari și frumoase voia să le păstreze cât mai mult sau să-și amâne plăcerea. Nu știm cât timp a trecut, dar a ajuns și la ultima, cea mai frumoasă, regina și mama lor, pe care tata nu se îndura s-o mănânce. Ei, și vine o zi când primește o vizită – întâmplătoare, nimic emoționant –, dar musafirul este atras de gutuia aurie, mare și coaptă. O fi fost aroma răvășitoare, sau povestea expoziției de gutui venite de acasă, sau doar simpla poftă de gutuie coaptă și pântecoasă, cert este că tata s-a fâstâcit de emoție și i-a dăruit musafirului gutuia din a cărei desfătare el se tot înfrânase. *Nu prea înțeleg de ce, dar el a fost fericit, încheia mama.*

De atunci în fiecare toamnă am grijă să pun o gutuie la fereastră. O păstrez cât pot de mult. E, firește, cea mai frumoasă. Nu știu ce îmi place cel mai mult în povestea asta. Gutuia frumoasă care trebuie păstrată sau gestul dăruirii ei.

Sau poate comentariul hâtru și realist al mamei: *Nu mai bine o mânca el pe-asta cea mai frumoasă prima?!*

LBRIS

We know
books

Pisica de la etajul 38

↑
Mi doream s-o cunosc, dar mi-era și un pic teamă de cum o să mi se pară când o s-o văd.

De vreo două luni, de când începusem să aud zgomote înfundate în apartamentul de alături, mi-am dat seama că cineva se mutase acolo și că aveam până la urmă vecini.

Mă obișnuisem cu gândul că nici în apartamentul din stânga, nici în cel din dreapta nu locuia de multă vreme nimeni, că eram singură pe o întreagă latură de etaj, și asta sfârșise prin a deveni firesc. Eram singură pe o întreagă latură a etajului 38, într-un apartament de unde vedeam în fiecare secundă marea. Nu-mi puteam dori nimic mai mult. Tânjiseam după liniște și vedere la mare toată viața și, în sfârșit, le aveam.

Era o dimineată de joi când zgomotul surd al unei uși trântite cu năduf m-a trezit din somn. Întâi am crezut iarăși că somnul de dimineată mi-a adus imagini neliniștitoare. Mi se mai întâmplase să mă trezesc cu impresia unei arome fetide

sau cu starea că ceva îngrozitor s-a întâmplat. Până să-mi dau seama că nu era realitate și că doar am visat, multe minute rămâneam cu ochii în gol.

Ușa trântită cu furie a fost doar începutul. M-am uitat în jur ca să verific că nu visez, uite, *puzzle-ul început ieri, Cimitirul din Praga pe noptieră, deci nu dorm.*

O voce de femeie care părea în pragul isteriei striga vorbe multe și grăbite și, deși pereții erau groși, pereți de rezistență – *nu puteau fi altfel când clădirea are 88 de etaje, nu?* –, înțelegeam – da, cu creierul meu de femeie care știa când altă femeie suferă – că ființa de alături, de după pereți, e la limita răbdării și că își striga furia, că nu-și putea tăcea reproșurile în urma unei întâmplări care o supărase teribil, că fusese într-un fel grav dezamăgită sau înșelată în așteptări. Nu distingeam vorbele, mi s-a părut însă că inflexiunile erau slave, *da', în sfârșit, asta e, am vecini care vorbesc în rusă. Sunt sigură că se ceartă cu iubitul. Are o criză de gelozie.* Nu înțelegeam vorbele, dar era ca și când. *Nu poate trece peste faptul că ieri, la Barasti, el a dansat și s-a uitat toată seara la Tatiana, în definitiv, cine să n-o placă pe Tatiana?, blondă, cu buze mari, sâni și fund toate la locul lor, cu sprâncenele groase – ea i-a zis lui: „Tu nu vezi că are sprâncene tatuat, prostu' pământului?, iar restul, ce să mai vorbim? Straniu era totuși că cealaltă voce nu răspundea. Păi, da, nu răspunde, că se știe vinovat, normal.*

A doua zi, cam pe la aceeași oră, s-a trântit iarăși o ușă în apartamentul vecin. De data asta știam că ea – *oare cum o cheamă?* – era cea care țipa și plângea. Iarăși. *Normal că nu i-a trecut, îl mai ține un pic în șah, nu poate trece așa de repede peste ce-o fi...*

Urmarea am simțit-o pe balcon. Îmi beam cafeaua de dimineață, când am auzit sonorul dat tare la o melodie nici prea-prea, nici foarte-foarte, *nu ascuți*

așa tare o prostie ca asta pentru că îți place cum sună, ci pentru că ești în război, mi-am spus. Era clar că și ea se refugiase pe balcon, ca să-i treacă furia. Încercam să o văd, mă tot uitam peste balustradă, dar balconul ei era cumva într-un fel de zonă concav-șerpuită a fațadei, așa că nu vedeam nimic. Doar auzeam vocea unui rapper care părea, și el, disperat.

Următoarea zi, ușa trântită surd, păi, sigur că o trântește, e ușa care dă spre el sau ușa care o separă de el, ori de câte ori îl vede, îi revin în cap imaginile cu el, trădătorul, maica mă-sii, da' până la urmă ce-o fi făcut chiar așa rău sau e ea foarte geloasă? Sau tu?, apoi o altă voce feminină, opa, e alta decât prima, pe prima o botezasem Lia. Numele îmi venise singur în cap.

*Mi-o închipuiam tânără, blondă, cu un corp cu linii armonioase. Nu ne-am văzut niciodată, nici la lift, nici pe palier, habar n-aveam cum arată. Dar știam că e nefericită și că suferă. Începusem s-o simpatizez, când ar fi trebuit să mă simt agasată, că doar mă deranja când mi-era lumea mai dragă sau somnul mai dulce. O simpatizam într-un fel neînțeles în cea mai mare parte a timpului, asta când nu ajungeam să mă enerveze muzicile ei date tare sau pisica – *cum așa?, ai o pisică?, o, ce chestie, dacă o să sară pe balustradă și, de pe balustradă, o să alunece și o să cadă de la etaj? De la etajul 38? Doamne Dumnezeule, ești nebună, fată!* –, de care mă speriasem cu o seară în urmă când o văzusem țâșnind de la mine de sub pat. Intrase în dormitorul meu de pe balcon.*

Până să-mi dau seama că era o pisică, era să fac un atac de apoplexie. M-am convins că e totuși pisică atunci când ne-am privit în ochi, eu și pisica bosumflată și neagră-cafenie, cu blana lungă și botul turtit. Balcoanele comunicau printr-un

spațiu îngust aflat între balustradă și peretele lateral. Suficient cât să treacă o pisică, insuficient ca să comunici cu cineva aflat în balconul de alături, decât dacă te apleci peste balustradă. *Doamne, ce m-a speriat pisica asta!*

Adevărul e că nu te aștepți să-ți intre ceva în casă într-un spațiu unde nici măcar păsările călătoare sau insectele nu se avântă decât foarte rar. Ușa mea de la balcon fusese deschisă și a ei, clar, nu, că altminteri s-ar fi întors la ea acasă. Pentru că a găsit ușa ei închisă, s-a furișat pe balustrada îngustă dintre cele două balcoane, simplu! Simplu, dar nimeni nu se așteaptă la așa ceva, când nu știe că alături locuiește o pisică. În cele câteva secunde cât am văzut o arătare mișcându-se rapid între pat și balcon, mi-a stat inima. Am văzut-o ieșind de sub pat în goană și luând-o spre ușa de la balcon și, de acolo, pe tunelul mic dintre cele două balcoane. Dar am urmărit-o. Ajunsă dincolo, s-a oprit la capăt și s-a întors să se uite la mine. Ca toate pisicile care știu că nu ajungi la ele. Ne-am încruntat una la alta. Adevărul este că după ce mi-a trecut sperietura, m-am bucurat.

Auzi, o pisică! Lia rusoaica are o pisică. Cum s-o cheme pe pisică? Să zicem Boop.

În dimineața a treia am auzit și altă voce în afară de cea pe care o asociam Liei. Era tot a unei femei. A, *deci nu se certa cu*

